

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

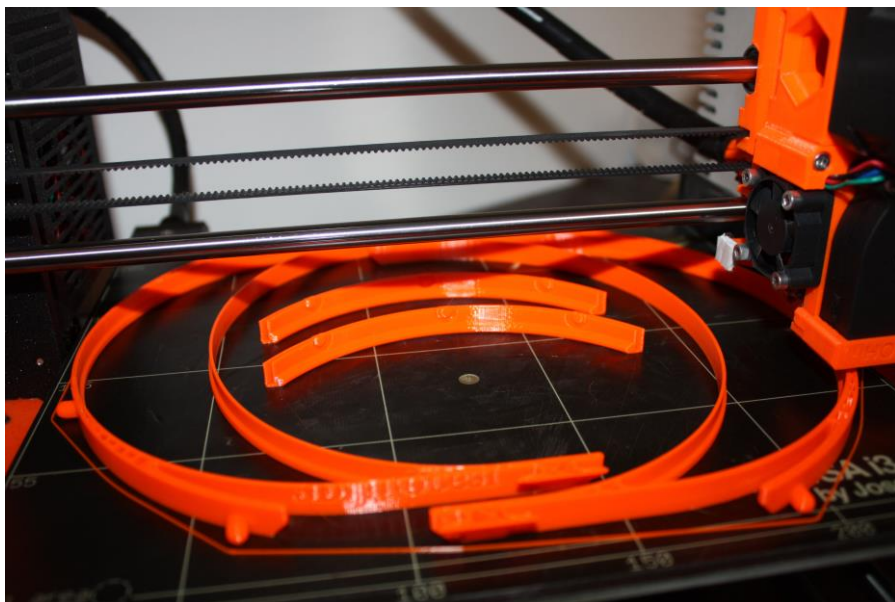
duben 2020

V MUZEU SE V DOBĚ KORONAVIROVÉ PANDEMIE TISKNOU OCHRANNÉ ŠTÍTY

Muzeum Jindřichohradecka se zapojilo se skupinou 3D tiskařů, kterou koordinuje pro okres Jindřichův Hradec Kateřina Cihelka, do projektu na tisk ochranných štítů pro zdravotníky v jindřichohradecké nemocnici a ostatní záchranné složky v okrese.

Kateřině Cihelce se daří shánět jak dobrovolníky tak instituce jako například I.ZŠ, SOŠ JH, DDM a díky skupině 3D Jihočeši (centrála 3dac.cz), vedenou Ondřejem Cihelníkem, také materiál a vše potřebné k tisku. V Muzeu Jindřichohradecka tiskne na 3D tiskárně rámečky pro ochranné štíty IT pracovník Lukáš Hadrava.

Eva Skořepová

Podrobnosti o projektu na facebooku 3D tiskem proti Covid-19 a na www.3dac.cz.

ŠPANĚLSKÁ CHŘIPKA V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Španělská chřipka je označení celosvětové chřipkové pandemie, která probíhala v letech 1918–1920. Mezi vědci a lékaři nepanuje shoda v tom, kolik mrtvých si přesně vyžádala, počet obětí se udává v desítkách milionů. Tehdy umírali lidé se silnějším imunitním systémem, především dospělí ve věku 20 až 40 roků. Díky omezeným možnostem medicíny nebyly odebrány a uchovány vzorky virů, a tak dodnes není zřejmé, o jaký virus se přesně jednalo, ale nemoc pravděpodobně vznikla přenosem z ptáků.

V Čechách se objevily první oběti chřipkové epidemie v úmrtních matrikách již v srpnu 1918, od září o nich pravidelně informoval periodický tisk. Například Prager Tagblatt uvedl

12. září 1918 jako první (pražskou) obětí koncipienta pražského policejního ředitelství JUDr. Egona M. Proroka ze Smíchova, jenž zemřel na zápal plic v důsledku chřipky ve věku 25 let. Lidové noviny přinesly 27. září zprávy o případech v Třebíči, kde nemoc zachvátila celou domácnost velkopodnikatele Budischowského či o podobném případě v Klatovech.

Jindřichohradecký Ohlas od Nežárky informoval již 2. srpna 1918 o onemocnění šesti osob z jedné rodiny v „Míšku u Stráže“ (dnes Mníšek, místní část obce Stříbrec u Stráže nad Nežárkou). V říjnu pak otiskl následující zprávu: „*Tak zvaná španělská*

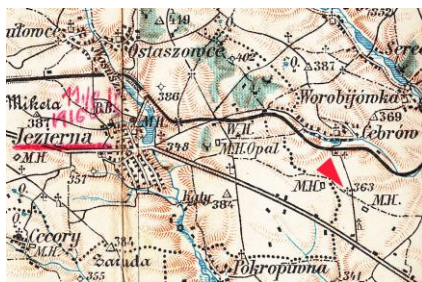
chřipka, která z počátku jevila se jako lehká choroba, před níž netřeba míti obav, stala se postrachem obyvatelstva, neboť rádi zle v městech i na venkově a vyžaduje denně množství obětí. Jest mnoho případů, že lidé zachvácení touto nemocí umírají ve třech dnech“. Kvůli rozšíření nemoci zvláště mezi mládeží byly v Jindřichově Hradci uzavřeny školy a také „*t.č. jediný stávající zábavní podnik biograf*“. Ohlas informoval také o způsobu léčení: „*Léku vyzkoušeného proti té nové nemoci není, nejlepší medikament jest klid na lůžku v teple a pocení*“ s povzdechnutím, že „*Vše snad až by šlo, až na to teplo, když mnohý nemá uhlí ani dřeva*“. Pro nebezpečí a dosah pandemie v kontextu dnešní doby je tato poznámka podstatná. Odráží totiž skutečnost, že již čtvrtý rok probíhala první světová válka s miliony obětí. V důsledku toho panoval všeobecný nedostatek jídla a otopu. Jako nejlepší prevence byla doporučována čistota rukou i úst, Ohlas od Nežárky připomínal, že k rozšíření nemoci přispívají taneční zábavy a valná shromáždění, které by proto měly být zakázány, varoval před nebezpečím přenosu nákazy prostřednictvím papírových peněz a připomínal, že proto peníze nepatří do kuchyně. Uveřejňoval též zprávy o úmrtích občanů města na španělskou chřipku, k nimž patřil například devětatvacetiletý majitel velkoobchodu s železem a otec malého synka Bohuslav Kaše nebo třicetiletý syn obchodníka Františka Součka, který zesnul v den svých narozenin a měl se brzo ženit. V inzertní části týdeníku se objevovala reklama na Luhačovickou vodu Alašku, kterou prodával zdejší obchodník Školaudy a byla považována za „*velmi dobrý prostředek proti španělské chřipce*“, stejně jako Mattoniho kysibelská kyselka „*nejosvědčenější ochranný prostředek při epidemii a nakažlivých nemocích*“. Školní rok byl tehdy zahájen se zpožděním až 5. listopadu, kdy žáci při slavnostních aktech vítali nově vzniklou Československou republiku. Hrozba nemoci však visela nad Jindřichohradečany ještě celé měsíce.

Štěpánka Běhalová

Ohlas od Nežárky a další regionální periodika můžete studovat na webu našeho muzea v Digitální knihovně Muzea Jindřichohradecka Kramerius v záložce KNIHOVNA.

JINDŘICHOHRADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY POMNÍK PADLÝM 75. PLUKU S KŘÍŽEM OD CEBRÓWA

„...Kamenný velký kříž s Ukřížovaným, jenž stál na nejnebezpečnějším místě celé fronty, nazývaném opěrný bod – „Stützpunkt“ (kota 363) v polích blíže vesnice Cebrow, nevymizí 75tníkům nikdy z paměti. Zde, na tomto místě, neustále od nepřítele ostřelovaném, dnem i noci stáli na stráži naši 75tníci, pozorující každý pohyb na frontě. Zde položilo mnoho našich bratrů své životy, zde trpěli a umírali pro naše lepší zítřky. Ani kříž, od něhož odrazilo se tisíce nepřátelských střel nebyl ušetřen a Ukřížovaný s ustřelenou granátem rukou útrpně shlíží na

tu lidskou bídu a sveřepost. Velitel našeho Jindřichova Hradce, kde umístěn jest v kostele sv. Jana Křtitele, aby zde na věčné časy připomínal utrpení těch, jím byl útěchou,“ tak popsal A. Praveček ve svých vzpomínkách pozoruhodný příběh kamenného kříže, pamětníka tvrdých bojů 75. pěšího pluku na východní frontě.

Umístění důstojného pomníku řešil v J. Hradci major R. Sticha, velitel doplňovacího okresu 75. pluku se starostou města a vrchním právním radou K. Mertem. Vybráno bylo místo v postranní lodi kostela sv. Jana Křtitele. Významnou zakázku na zpracování pomníku získal voják R. Kabeš, v té době pracující na opravách kostela, který zpočátku vytvořil dva návrhy. Jeden, zpodobňující spoře oděného antického hrdinu stojícího s praporem nad cebrovským křížem zůstal pouze v hlíně.

Druhý návrh se dočkal i realizace do sádry. Modeletto zobrazovalo figurální kompozici s vojákem dotýkajícím se zachráněného kříže, postavou padlého v náručí ženy vlevo a vpravo s andělkem zavěšujícím věnec na roh podstavce. Celá scéna byla navíc zasazena do závěru jižní lodi svatojánského kostela. Kabeš nakonec tento návrh ještě během roku 1916 upravil a zjednodušil kompozici odstraněním andělíčka a stojícího vojáka. Zbylé dvě figury přeměnil na ležícího antického bojovníka, jehož hlavu drží v rukou Anděl smrti. Celková kompozice již pohledově odpovídala umístění do prostoru. Podle sádrového modeletta vymodeloval sochař Kabeš pomník do hlíny v poměru 1:1 a následně ho v roce 1917 vytvořil z umělého kamene. Samotná instalace byla dokončena v první polovině roku 1918.

V jižní lodi kostela pak pomník stál až do 80. let 20. století. Poté byl z kostela radikálně odstraněn a přemístěn ke kostelu Nejsvětější Trojice. V polovině 90. let 20. století došlo na jeho restaurování, zapsání do sbírky Muzea Jindřichohradecka a přenesení na městský hřbitov, kde stojí vedle starého památníku 75. pěšího pluku dodnes.

Jakub Valášek

Zprávy

**VŠECHNY EXPOZICE MUZEA JINDŘICHOHRADECKA
A KNIHOVNA MUZEA S BADATELNOU
JSOU DO ODVOLÁNÍ UZAVŘENY**

**VÝZVA
AMATÉRSKÝM
I PROFESIONÁLNÍM
KUCHAŘKÁM
A KUCHAŘŮM**

Muzeum Jindřichohradecka
chystá na závěr letošního roku výstavu

**ROK V KUCHYNI
MAGDALENY DOBROMILY
ANEŽ CO PRADĚDEČKŮM ČBUZNALO**

Na výstavě představíme původní domácí
rukopisné kuchařky a nejoblíbenější recepty z našeho regionu.
Při této příležitosti bychom si rádi zapůjčili a vystavili

Vaše rodinné kuchařky a recepty.

Knihy a recepty přineste prosím nejpozději do konce srpna 2020
do Muzea Jindřichohradecka ve Štítného ulici 124/I.

Kontaktní osoby:
Mgr. Alexandra Zvonařová a PhDr. Štěpánka Běhalová, Ph.D.
Tel. 384 363661, email: zvonaarova@mjh.cz, behalova@mjh.cz

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka,

Telefon: 384 363 660 (pokladna),

Balbínovo náměstí 19/I,

384 363 661 (pracovny),

Ročník XXIX. 4/2020

Registrační značka: MK ČR 11673

www.mjh.cz

Jindřichův Hradec, 377 01

E-mail: muzeum@mjh.cz